Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henri Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergʼ în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta“ ese în fia-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése lunĭ 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séŭ 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 174. Brașovŭ, Vinerĭ 3 (15) Augustŭ 1890.

Brașovŭ, 2 Augustŭ st. v.

In 18 Augustŭ n. se vorŭ aduna dascălii ungurescĭ din Ardélŭ, Bănatŭ și Țera unguréscă în Pesta, ca sĕ se sfătuiască asupra feluritelorŭ cestiunĭ privitóre la învĕțămêntulŭ poporalŭ și resultatulŭ sfătuirilorŭ sĕ'lŭ aștérnă ministrului, pentru ca acesta sĕ ia apoi „mĕsurile de lipsă“.

Adunarea acésta trece dreptŭ adunare „regnicolară“, adecă adunare în care arŭ fi representată și dăscălimea nemaghiară. In realitate însĕ e numai o adunare a dăscălimei curatŭ ungurescĭ, unde tóte mergŭ după calapodulŭ ungurescŭ, unde tóte cestiunile se tractéză numai din punctŭ de vedere alŭ învĕțămêntului ungurescŭ, ca și cum în acestŭ statŭ n'arŭ mai fi alte némurĭ cu școlele lorŭ, cu învĕțămêntulŭ lorŭ naționalŭ.

De aci resultă, că și mĕsurile și ordinațiunile, ce le ia ministrulŭ școlelorŭ pe temeiulŭ hotărîrilorŭ acestei adunărĭ pretinse „regnicolare“, binevenite scopurilorŭ ce le urmăresce elŭ, suntŭ păgubitóre școlelorŭ nemaghiare și jignitóre în tóte privințele pentru învĕțămêntulŭ Nemaghiarilorŭ.

Și nicĭ nu pote fi altfelŭ, când și tendința astorfelŭ de adunărĭ, în ce privesce școlele nemaghiare, merge într'acolo, ca maghiarisarea învĕțămêntului sĕ ia din anŭ în anŭ totŭ mai mare estindere.

Dela învĕțarea limbei ungurescĭ în cetire și scriere în școlele poporale elementare, s'a trecutŭ la învĕțarea limbei ungurescĭ și în vorbire, și inspectorii școlarĭ ungurescĭ mergŭ cu pretențiunea până acolo, ca limba ungurésca sĕ se propună paralelŭ cu limba română.

Nu mai vorbimŭ de absurditatea pedagogică a pretențiunei, de a sili pe bieții copii sĕ'șĭ frămênte creerii cu învĕțarea limbei ungurescĭ într'unŭ timpŭ, când chiar învĕțarea limbei lorŭ materne le dă destulă bătaiă de capŭ, dér e durerosŭ, că nu luămŭ destule mĕsurĭ, ca sĕ punemŭ unŭ contrapondŭ față cu hotărîrile adunărilorŭ învĕțătorescŭ „regnicolare“, dela care nicĭ unŭ bine nu putemŭ aștepta pentru învĕțămêntulŭ nostru.

E adevĕratŭ, că dascălii nemaghiarĭ n'au ce căuta în acele adunărĭ, pentru-că n'ar fi de locŭ compatibilŭ cu autonomia bisericéscă și scolară a Nemaghiarilorŭ; dér nicĭ din acelŭ motivŭ, fiind-că în momentulŭ când și-arŭ deschide gura sĕ vorbéscă în limba lorŭ maternă în contra enventualelorŭ hotărîrĭ jignitóre pentru învĕțămêntulŭ nemaghiarŭ orĭ sĕ facă vr'o propunere și sĕ pledeze pentru primirea ei în favórea învĕțămêntului elementarŭ poporalŭ în scólele nemaghiare, vocea le-ar fi înăbușită de strigătele dăscălimei ungurescĭ, vorbitorii póte chiar dațĭ afară, batjocurițĭ și huiduițĭ, fiindcă „ideia de statŭ maghiarŭ“ și principiile kulturegyletiste nu voescŭ odatŭ cu capulŭ sĕ ția sémă de starea reală a lucrurilorŭ, că adecă în statulŭ acesta maioritatea poporațiunei e nemaghiară, că îșĭ are autonomia ei scolară și bisericéscă, și dreptulŭ de a'șĭ desvolta limba și naționalitatea, și prin urmare dreptulŭ de a'șĭ acomoda învĕțămêntulŭ în scóle precum cerŭ interesele ei naționale.

In fața acestui neajunsŭ, de a se hotărî *de nobis sine nobis* în adunarea dăscălimei ungurescĭ. pretinsă „regnicolară“, ar fi de doritŭ, ca guvernele archidiecesane sĕ convóce în vacanțe adunărĭ generale de învĕțătorĭ, unde sĕ se desbată și sĕ se lămurésca feluritele cestiunĭ ce privescŭ învĕțămêntulŭ nostru poporalŭ elementarŭ, sĕ se îndrepte relele ce s'arŭ observa în învĕțămêntulŭ nostru, sĕ se ia mĕsurile necesare pentru a feri scólele nóstre de loviturile ce s'arŭ îndrepta de guvernŭ asupra lorŭ, și pe temeiulŭ hotărîrilorŭ adunărei dăscălimei ungurescĭ, paralisândŭ astfelŭ efectulŭ stricăciosŭ alŭ mĕsurilorŭ guvernului.

Câte lucrurĭ bune nu s'ar puté face, câte decisiunĭ priincióse nu s'ar puté lua în aceste adunărĭ, la care, pe lângă învĕțătorĭ, arŭ lua parte și preoții și protopopii, și chiar capii noștri bisericescĭ în persónă!

Avêntulŭ ce s'ar da atuncĭ învĕțămêntnlui ar fi în adevĕrŭ puternicŭ, și resultatele însutitŭ binefăcĕtóre, decâtŭ cum suntŭ acum, când ne mulțămimŭ numai cu activitatea, vrednică de laudă altcum, a singuraticelorŭ nóstre reuniunĭ învĕțătorescĭ.

Voință sĕ fiă și lucrulŭ se póte duce la îndplinire.

Unŭ simptomŭ îmbucurătorŭ.

Din Turoțŭ-St.-Miklos se anunță, că adunarea districtului bisericescŭ evangelicŭ de dincóce de Dunăre a decursŭ fórce turbulentŭ. Slovacii sub conducerea energicului *Mudron* șĭ-au datŭ tóte silințele sĕ pĕtrundă cu propunerile lorŭ.

La cestiunea purtărei matriculelorŭ, espectorările viceșpanului din Turoț, *Beniczky*, provocară mare larmă. Observările sale, că în faptulŭ, că matriculele nu se pórtă unguresce, vede o vătămare a dreptului, au provocatŭ viă contradicere. *Maioritatea a hotărîtŭ, că matriculele bisericescĭ suntŭ a se purta în limba comunelorŭ bisericescĭ.*

Cestiunea de a lua parte la sinodulŭ bisericescŭ a fostŭ respinsă de maioritate ca nefiindŭ la timpŭ. Președintele *Sentivanyi* dise, că acéstă pasivitate e stricăciósă pentru districtŭ, trebue sĕ apară pe câmpulŭ de luptă, murmurulŭ de nemulțumire nu folosesce nimicŭ. Guvernulŭ doresce fórte multŭ sĕ se'ntrunéscă sinodulŭ și așa districtulŭ trebue sĕ'șĭ triméta representanțĭ la sinodŭ. Viceșpanulŭ *Beniczky* dise: Contrarii noștri politicĭ nu potŭ ajunge la majoritate și așa vréu acum sĕ se validiteze celŭ puținŭ pe terenulŭ politicŭ.

Acéstă espectorare provocă furtună între Slovacĭ. Slovaculŭ *Stefanovicz* și soții sĕi se ridicare de pe scaunele lorŭ și se născŭ unŭ astfelŭ de tumultŭ, încâtŭ șovinistulŭ viceșpanŭ Beniczky nu'șĭ putŭ isprăvi vorbirea. Președintele se vĕdu silitŭ *sĕ'ntrerupă ședința*, care s'a continuatŭ dup'amédĭ. S'a hotărîtŭ sĕ nu se facă lucrările pregătitóre pentru sinodŭ, ci sĕ se alégă o comisiune pentru lucrarea unui elaboratŭ. Comisiunea are sĕ'șĭ presinte propunerile sale numai după o jumĕtate de anŭ.

Și în privința cestiunei, *décă panslavismulŭ involvă unŭ delictŭ canonicŭ*, s'a decisŭ în sensulŭ maiorității, care a negatŭ întrebarea pe motivulŭ, că *panslavismulŭ nu esistă de locŭ*, și a hotărîtŭ sĕ adreseze conventului o declarațiune în acestŭ sensŭ.

Așadéră Slovacii au isbutitŭ cu tóte propunerile, ér dușmanii lorŭ strigă prin „N. freie Prese“, că „panslaviștii au turburatŭ adunarea!“ Strige până ce vorŭ amuți, Slovacii sĕ mérgă înainte în unire și bună 'nțelegere, și clica maghiaronă se va împrăștia, ér dușmanii vorŭ bate 'n retragere.

Vĕdêndŭ aceste succese ale Slovacilorŭ, cu alegerea episcopului Baltik, cu înfrângerea dușmanilorŭ poporului slovacŭ în adunarea bisericéscă din Turoțŭ e o ironiă a ceti în „Pester Coresp.“ unŭ articolŭ alŭ vre-unui Ungurŭ orĭ Jidovŭ din Viena, în care se dice între altele:

„Cu pismă îndreptățită privescŭ cei de aci la Ungaria, cu guvernulŭ sĕu susținutŭ de încrederea unei uriașe partide, consciu de ținta s'a, nisuindŭ energicŭ și sigurŭ la țelurile sale cu *raporturile sale interióre pacĭnice.* Pe când în Ungaria idea de statŭ, unitatea de statŭ sĕrbătoresce *totŭ triumfurĭ noue*, *poporulŭ săsescŭ face pace sinceră și leală*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(3)

Șórecii din Hameln.

Hunold nu desperéză.

Bine — dice elŭ — așa e; eu voiu sĕ-lŭ stîrpescŭ și pe acelŭ cloțănoiu din chelariulŭ judelui încă la nópte — e bine! Dér sciți prețulŭ separatŭ pentru acésta?... O sĕrutare dela fata primarului!“

La audulŭ acestei pretensiunĭ îndrăsnețe, născêndu-se o consternațiune generală, cu mare resoluțiune se primì hotărîrea nu-i plăti chiar nimica. Hunold amărîtŭ pentru acéstă *mulțămită*, părăsì, cu cele mai infernale planurĭ, sala sfatului. Se cugeta la cea mai négră rĕsbunare și la cea mai avamă revanșe. Planurĭ rele îi erau în sufletŭ. 'Șĭ propuse, ca prin farmece sĕ înduplece pe acea fată, ca ea singură — mecanice — sĕ se arunce în brațele sale și sĕ cadă pe grumadii sĕi; așa a și fostŭ! Fiindŭ învitatŭ Hunold sĕ desfățeze inima óspeților asistențĭ la cununia fetei primarului prin cântecele sale, făcù sĕ nebunéscă acea fată de dragulŭ lui, și dice că totŭ la elŭ se uita, câtŭ de mândru mai cânta:

„Du rothe Rose auf grüner Heid',
Wer hiess dich blühn?
Du heisses Herz in tiefen Leid,
Was will dein Glühn?“ etc.

. . . .
. . . .

„Denk nicht an Tod, an Leben denk —
In Lieb' und Lust,
Dich selber wirf als dein Geschenk
An meine Brust.
Ich weiss es ja, dass du mich liebst
In Ueberfluss,
O Seligkeit, wen du mir gibst
Den ersten Kuss!“

. . . .
. . . .

„Geschrieben steht am Sternenzelt,
Du warest mein;
Was fragt die Liebe nach der Welt
Und ihrem Schein?
Komm! dass du meine Sensucht stillst
O Königin!
Und wenn du meine Seele villst,
So nimm sie hin!“

Așa cântà Singulf...

Ademenită și pĕtrunsă de acestŭ cântecŭ doiosŭ, dice că în fața tuturorŭ óspeților, miresa se aruncà la pieptulŭ cântărețului și'lŭ cuprinse cu amêndouĕ mânile. Admirabilŭ de vĕdutŭ!

Toțĭ se umplură de terόre! Se privia cântărețulŭ de unŭ vrăjitorŭ, ce are legăturĭ cu Satana. Decĭ după o grabnică consultare îlŭ condamnà la mórte. In diua, când era sĕ se esecute Hunold, cântărețulŭ, écă apare amantă-sa Gertrud în mijloculŭ judilorŭ și cere pe basa legei împĕratului Carolŭ viéța acelui bărbatŭ, care era alŭ ei, avêndŭ prefiresce dênsa mai multŭ dreptŭ asupra lui decâtŭ judii și decâtŭ orĭ cine. Așa era acea lege pe atuncĭ! Și nu poțĭ dice nicĭ că a fostŭ bună, nicĭ rea. Era o dilemă a dreptului! Și în urma acestei cererĭ, Hunold scapă. Eră Gertrud mai îmbrăcișindŭ odată și pentru ultima óră pe amantulŭ ei Hunold, îi dice unŭ rĕmasŭ bunŭ! și se grăbì apoi pentru a se duce ca sĕ'șĭ afle mórtea colo.... în unde. Hunold, sĕrmanulŭ și nefericitulŭ june, cu mórtea iubitei sale, era și elŭ mortŭ. Căcĭ ce e omulŭ pe pămêntŭ décă îșĭ perde ce are mai dragŭ? Mai trăiesce dóră, mai are traiu și viéță? Nicĭ de cum. O! și acéstă mórte i-a causat'o lui Hunold cetatea Hameln. Așa și Adamŭ cu Eva, în raiu și-au aflatŭ fericirea și în raiu și-au aflatŭ și nefericirea.

Écă causa, pentru care Hunold, sĕrmanulŭ, se cugeta seriosŭ la o rĕsbunare cruntă asupra aceleia, ce l'a nefericitŭ. Făcù jurămêntŭ negru în contra cetății Hameln!

„In die Hand der Todten schwör ich
Rache dir, verfluchte Stadt!
Hast mein liebstes mir genommen,
Nehmen will ich dir dein Liebstes!“

Și ce a avutŭ cetatea Hameln mai scumpŭ și mai iubitŭ? Nimica ca copilașii ei mai scumpŭ și mai iubitŭ! Aceștia au fostŭ aleșĭ de victimă a rĕsbunărei și de sacrificiulŭ satisfacțiunei din partea înfuriatului Hunold, — aceștia, carĭ nu erau de vină pentru pĕcatele părinților lorŭ.

Și aicea déră sĕ avemŭ o învĕțătură morală. Amarŭ se pedepsesce *nedreptatea și nerecunoscința*; și de nu se pedepsesce în cei, ce o comitŭ, de sigurŭ în urmașii acelora! Vai și amarŭ de omulŭ, care trage plata lucrătorului; acesta e pe unŭ gradŭ mai inferiorŭ decâtŭ animalulŭ și féra, carĭ se nisuescŭ a rĕsplăti rĕu celorŭ ce li-au făcutŭ odată bine.

Bietulŭ Hunold, în locŭ de rĕsplată, e condamnatŭ la mórte. Dér Dumnedeu nicĭ nu întârdie și nicĭ nu grăbesce! Blăstĕmulŭ lui Hunold îi ajunge. Elŭ

cu statulŭ maghiarŭ și episcopulŭ luteranŭ *Baltik*, alesŭ de panslaviștĭ, se grăbește încă la instalarea sa a manifesta înaintea altarului programulŭ celŭ mai lealŭ, care respectă dreptulŭ de statŭ: pe atuncĭ aci, etc. (Vorbesce despre Rieger, Cehĭ și guvernulŭ austriacŭ.)

Audĭ raporturĭ interne pacĭnice în Ungaria! sĕ te minunezĭ de cutezanța șoviniștilorŭ de a înfățișa lucrurile tocmai contrarŭ de cum suntŭ, ca sĕ 'mbete pe cei din Viena cu apă rece. Și lucru curiosŭ: aceștia se și 'mbată!

Ce privesce „triumfurile", cam sémĕnă cu isprava Țiganilorŭ la bătaiă, deși de altmintrelea Sașii suntŭ folosițĭ acum la tóte ocasiunile ca esemplu de genunchĭ plecațĭ, lucru puținŭ măgulitorŭ pentru ei.

Negreșitŭ, că programulŭ episcopului Baltik e fórte lealŭ, și cu dreptulŭ nu se póte lega nicĭ unŭ șovinistŭ de elŭ. Dér „patrioții" alta au vrutŭ, și astfelŭ a eșitŭ lucrulŭ, precum amŭ arătatŭ în numĕrulŭ de erĭ alŭ „Gazetei". Nu șovinismulŭ a triumfatŭ în casulŭ acesta, ci dreptulŭ Slovacilorŭ; șovinismulŭ a suferitŭ o înfrângere, care dóre cumplitŭ.

In fine, décă „triumpfŭ" e și victoria Slovacilorŭ în adunarea bisericéscă a districtului de dincóce de Dunăre, atuncĭ nu e de pismuitŭ posițiunea șoviniștilorŭ.

SCIRILE ĐILEI.

Regularea granițelorŭ cu România. Deórece timpulŭ înaintatŭ alŭ anului și temperatura aspră din munțĭ cu greu va favorisa visitarea și fixarea graniței întregĭ de către comisiunea de regulare a graniței, a trebuitŭ sĕ se împartă lucrulŭ, din care causă în înțelegere cu România s'a alesŭ o a doua comisiune. Acésta a doua comisiune își va începe lucrările sale la linia ostică a graniței comitatului Sibiiului la punctulŭ de graniță 323, în 17 Augustŭ, în care đi va sosi și comisarulŭ României în Sibiiu. Lucrătorii se vorŭ pune la disposițiune de guvernulŭ ungarŭ și apoi se va socoti cu guvernulŭ românŭ în privința cheltuelilorŭ.

***

Unŭ opŭ importantŭ. D-lŭ *G. Ocășianu*, care fŭ espulsatŭ de guvernulŭ lui I. Brătianu, a publicatŭ la Parisŭ unŭ opŭ întitulatŭ: *„Românii din Austria dela dualismŭ încóce"*. Precuvêntarea la opulŭ acesta a făcut'o fostulŭ ambasadorŭ francesŭ, Albert Lefaivre, care a petrecutŭ multŭ timpŭ în Orientŭ.

***

Fabrica ungurescă de arme. După cum se scrie din Viena, arsenalulŭ din Viena nu a aflatŭ de bune cele 50 de puscĭ trimese de societatea ungurescă a fabricei de arme spre esaminare. Se scrie mai departe, că defectele puscilorŭ acestora suntŭ de așa natură, că numai după îndreptarea lorŭ se potŭ primi.

***

Schimbare de confesiune. In decursulŭ anului acestuia au fostŭ botezate șése persóne de credința mosaică — tóte Evreice — de către I. P. S. Sa Mitropolitulŭ Moldovei, Iosifŭ, în religiunea greco-orientală și au primitŭ permisiunea sĕ facă parte din biserica autochtonă.

***

Impușcare cu premii. La inițiativa colonelului Schkrobanek, comandantulŭ regimentului de infanteriă 51 din Clușiu, s'a aranjatŭ o împușcare la țîntă, premiindu-se militarii, carĭ au fostŭ cei mai bunĭ pușcașĭ. Intre cei premiațĭ suntŭ și: cadetulŭ *Herleu*, care căpĕtă o tabachere de argintŭ, și căpitanulŭ *Oprea* dela honveđĭ, care căpĕtă unŭ paharŭ de argintŭ.

***

Falsificătorĭ și pungașĭ. Poliția din Orăștiă în đilele acestea — precum află „Sieb. D. Tgbltt" — puse mâna pe unŭ falsificatorŭ de documente și pungașŭ de buzunare, contra căruia se dase mandatŭ de urmărire, dimpreună cu unŭ soțŭ alŭ sĕu. Aceștĭ doi pungașĭ adunaseră pe basa unorŭ documente false 20 fl. pentru incendiații din Szob. Amêndoi pungașii au fostŭ escortațĭ la Timișóra. Publiculŭ e făcutŭ atentŭ, ca sĕ dea de pomană numai astorfelŭ de cerșitorĭ, carĭ au permisiune dela poliția locală.

***

Tergulŭ anualŭ din Reghinŭ, ce s'a ținutŭ în luna lui Augustŭ, de astă-dată a fostŭ fórte bunŭ. Cumpĕrătorĭ atâtŭ de vite marĭ, câtŭ și de vite mĕrunte, erau fórte mulțĭ, din care causă prețulŭ vitelorŭ, cu tótă concurența, fŭ mulțămitorŭ pentru vênđĕtorĭ. In totalŭ s'au vêndutŭ la acestŭ têrgŭ 2500 oi, 1080 cai și 7000 vite cornute. Prețulŭ vitelorŭ cornute varia pentru o păreche de boi între 300—380 fl., pentru unŭ juncŭ de unŭ anŭ 80—100 fl., pentru boi comunĭ de jugŭ 200—300 fl., pentru vacĭ de rêndŭ 120—160 fl. și pentru vițel de unŭ anŭ dela 30—60 fl. Cei mai scumpĭ boi au fostŭ 460 fl. părechea, și caii cei mai scumpĭ 600 fl.

***

Agentulŭ austro-ungarŭ Burian atacatŭ de tâlharĭ. Din Belgradŭ se scrie: Agentulŭ diplomaticŭ austro-ungarŭ din Sofia, Burian, întreprinse în Joia trecută o vênătóre însoțitŭ fiindŭ de consululŭ grecescŭ. Acéstă vênătóre p'aci era sĕ fiă fatală pentru elŭ. La o depărtare de două óre din Sofia, mica cétă de vênătorĭ fŭ atacată de nisce tâlharĭ, carĭ după o luptă crâncenă puseră mâna pe Burianŭ și legându-lŭ îlŭ tîrîră de acolo. Consululŭ grecescŭ rĕuși sĕ scape și sĕ fugă în Sofia. Pe drumŭ întêlni o trupă de soldațĭ bulgarĭ, carĭ fiindŭ călărĭ urmăriră pe tâlharĭ și-i ajunseră. Tâlharii vĕđêndu-se urmărițĭ lăsară în drumŭ pe Burianŭ și își căutară scăparea în fugă. Ei fură și mai departe urmărițĭ, deo-camdată însĕ fără succesŭ. Burianŭ scăpà numai cu spaima. Acestŭ atacŭ îndrăsnețŭ făcŭ mare sensațiune. Scirea nu-i vorbă are lipsă de confirmare.

***

Cursulŭ de postă și telegrafŭ. Pentru instruirea funcționarilorŭ adjuncțĭ cu salarŭ de 500 pănă la 700 fl. și banĭ de cuartirŭ se va ținé conformŭ ordinațiunei ministrului ungurescŭ de comerciu afară de Pesta și Agramŭ, dela 1 Octomvre n. pe timpŭ de șése lunĭ cursurĭ de telegrafiă și postă și în orașele: Sibiiu, Cincĭ-bisericĭ, Oradea mare, Oedenburg, Pojunŭ și Timișóra. Vorŭ fi primițĭ la cursurĭ: 1) Suboficerii militarĭ eșițĭ din serviciu și provĕđuțĭ cu certificate. 2) Indiviđii, carĭ au servitŭ ca magistrii postalĭ séu ca expeditorĭ, și au absolvatŭ patru clase gimnasiale, reale, séu o școlă civilă séu clasele corĕspunđĕtóre dintr'o altă școlă, — soldații, carĭ au absolvatŭ scóla de manipulațiune a sub-oficerilorŭ. 3) Toțĭ aceia, carĭ vorŭ avé cualificațiune recerută pentru acésta. Concurenții au a documenta, că au împlinitŭ anulŭ alŭ 18-lea alŭ etăței lorŭ; că sciu perfectŭ ceti și scrie limba ungurescă, respective cea croată, că au o conduită esemplară, suntŭ trupesce apțĭ pentru serviciulŭ telegrafo-postalŭ, ceea ce are a se arĕta prin certificatulŭ medicalŭ alŭ unei auctoritățĭ publice. Aspiranții — afară de oficerii provĕđuțĭ cu certificatŭ de oficerŭ militarŭ — au a depune 20 fl. v. a. ca taxă de inscriere și instrucțiune.

Petițiile scrise cu propria mână și provĕđute conformŭ legei se vorŭ înainta pănă la 25 Augustŭ n. c. la direcțiunile telegrafelorŭ și poștelorŭ din orașele unde voescŭ sĕ cerceteze cursurile. Totŭ-odată vorŭ arĕta, că la casŭ décă numĕrulŭ concurenților va fi de ajunsŭ, vorŭ cerceta cursurile din Pesta séu Agramŭ.

Corespondența „Gaz. Trans."

Sĕlagiu, 6 Aug.

Adunarea generală a Despărțĕmêntului XI alŭ „Associațiunei Transilvane" și a „Reuniunei femeilorŭ române Sĕlăgiene."

(Fine.)

In 4 Augustŭ n. c. pe la o óră după ameđĭ, după ce s'a închisŭ adunarea despărțĕmêntului Associațiunei, s'a continuatŭ succesive adunarea „Reuniunei fem. rom. Selăgiene", fiindŭ de față cei ce luară parte la adunarea despărțĕmêntului, cum și unŭ numĕrŭ fórte mare de dómne alese din societatea română Selăgiană.

In absența scusată a d-nei președintă Clara Maniu, adunarea fŭ condusă de d-na vice-președintă Maria Cosma n. Dragoșŭ, care a deschisŭ ședința printr'unŭ discursŭ la înălțimea chiămărei femeei române, arătândŭ într'unŭ limbagiu dulce, că pe când în trecutŭ secsulŭ bărbătescŭ se îngrija numai de cultura fiilorŭ de secsulŭ bărbătescŭ, ér cultivarea fiicelorŭ se negligia de totŭ pe atuncĭ femeei i-s'a impusŭ datorința, de a-șĭ ridica și ea fiicele la unŭ gradŭ anumitŭ de cultură, și de aci apoi s'au desvoltatŭ treptatŭ însoțirile și reuniunile femeilorŭ, și în urmă și „Reuniunea fem. rom. Selăgiene" etc.

Secretarulŭ Reuniunei, d-lŭ Andreiu Cosma, referéză, că în fine după mai multe încercărĭ, succese a câștiga recunóscerea oficială a școlei române de fetițe a Reuniunei din opidulŭ Șimleu cu caracterŭ naționalŭ românŭ, sub numĕrulŭ ministerialŭ 36,030 anulŭ trecutŭ; și raportéză în colorĭ vii despre tóte lucrările Reuniunei și a comitetului ei, carĭ s'au rotitŭ mai alesŭ pe lângă susținerea și ridicarea la înflorire a școlei de fetițe susŭ numită, pe care terenŭ s'a făcutŭ progresŭ fórte îmbucurătorŭ întrecêndŭ așteptările părinților elevelorŭ și chiar și a Reuniunei, și se nutresce o viă speranță, că cu timpulŭ are sĕ fiă o școlă de modelŭ, care sĕ corĕspundă tuturorŭ cerințelorŭ crescerei ficelorŭ seculului numitŭ alŭ luminărei și progresului.

S'a constatatŭ, că susținerea școlei a pretinsŭ în anulŭ școlarŭ espiratŭ o sumă de 581 fl. 25 cr., care s'a acoperitŭ parte din 300 fl. primițĭ ca ajutorŭ dela institutulŭ de creditŭ „Silvania", parte din colecte adunate dela binevoitorii causei școlei prin d. Andreiu Cosma, Teodorŭ Popŭ din Orteleсŭ și Teodorŭ Medanu; cu privire la aceste colecte se intenționéză a da unŭ rațiociniu și mulțămită publică.

Activulŭ rațiunilorŭ „R. F. Rom. Selăgiene" este 2890 fl., la carĭ adăugêndŭ capitalulŭ așeđatŭ în obiectele de instruire a salei învĕțămêntului cu aparate în sumă de 300 fl., totŭ capitalulŭ trece peste 3000 fl.

Dela membri noi și vechĭ încă au incursŭ cu acéstă ocasiune 116 fl. Reuniunea petrece cu atențiune și mersulŭ instruirei fetițelorŭ române din școlele poporale din Sĕlagiu; în urmarea acestei împrejurărĭ, la propunerea Comitetului Reuniunei, s'a premiatŭ și cu astă ocasiune d-na învĕțătorésă Emilia Medanŭ n. Alecsuțianŭ cu unŭ galbenŭ, ce

---

jură cetății rĕsbunare odată cu capulŭ. Și ce au avutŭ cetățenii mai scumpŭ și mai dragŭ, pe copilașii lorŭ, — aceea au sĕ piérdă și sĕ nu mai aibă.

In o đi de praznicŭ, când părinții erau la biserică, percurge Hunold stradele cântând și descântând. Precum mai adinéorea cu aceliașĭ mijlóce scăpà cetatea de rĕu și calamitate, tocmai acum tot cu aceleașĭ mijlóce împle cetatea de nefericire, de jale, vaietŭ și suspinŭ.

Hunold percurge stradele, cântă din fluerŭ ferbinte și sinistru cu versulŭ blăstĕmului. Și la sunetulŭ acelui versŭ toțĭ pruncii, cu micŭ cu mare, săriră și se adunară în jurulŭ lui, ca mai nainte șóreсii. Și când se adunară toțĭ pruncii pe lângă musicantŭ, acesta-i conduce la unŭ dealŭ, care deschiđêndu-se, Hunold cu fluerulŭ sare și se bagă mai ântêiu, după elŭ copiiĭ; și când celŭ din urmă copilașŭ pășì înăuntrulŭ dealului, écă dealulŭ se închide peste ei.... și acolo îi astupă. De atuncĭ — se povestesce — unŭ vêntŭ de tómnă șueră fantasticŭ pe lângă acelŭ dealŭ; lumea crede, că e versulŭ de blăstĕmŭ din nefericitulŭ fluerŭ alŭ sĕrmanului Hunold.

Acum vĕđură locuitorii cetății, ce va sĕ înseme *„nerecunoscința"*. Se întórseră acasă, dér vai! casele góle si vetrele pustii. Vai sermanele mame, *se asemĕnau cu Rachiela, carea 'șĭ plângea pe fii sĕĭ și nu vrea sĕ se consoleze, căcĭ nu erau*.

Sĕrmanĭ pruncĭ inocențĭ — de câteorĭ ațĭ suferitŭ pentru fără-de-legile și crimele omenimei adulte!...

„Von dem Gottes Dienst in Stifte
Kerten heim die Bürger Hamelns,
Heim zu ihren leeren Häusern,
Leer von Ratten, leer von Mäusen,
Leer von den geliebten Kindern."

In adevĕrŭ, în evulŭ mediu au fostŭ așa đisele epidemii séu bóle de emigrare a copiilorŭ. Se đice, că copilulŭ mai mare alŭ unui omŭ adunase în jurulŭ sĕu pe mai mulțĭ pruncĭ și pribegiră afară din țéră. *Unŭ dorŭ, o bólă lovia pe copii pentru a se lua sĕ se ducă* și nicĭ cu puterea nu erau în stare sĕ-i oprescă părinții. Era bóla de a fugi, *de a se duce în lume.**)

Óre acéstă epidemiă de emigrare a *copiilorŭ sĕ nu aibă nicĭ o legătură* cu scena tragică de mai susŭ? Cine scie?!"

*

*) Ase vedé și tr.: *„Ceva despre Musică"* din foișóra *„Observatorului"* a. 1882 luna Noemvre, publicată de subscrisulŭ.

In timpurile mai de multŭ e dreptŭ, că în Germania s'au întêmplatŭ mai multe calamitățĭ și epidemii, ca fómete, esundărĭ, certe interne și răpirĭ — încă de către seniorii feudalĭ — apoi coleră și bóla copiilorŭ de a emigra. Și astfelŭ de calamitățĭ triste s'au învêrtitŭ mai cu sémă prin ținuturile Vezerei pe la a. 1200.

Intre anii 1141—1161 se pune de istoricĭ emigrarea Sașilorŭ în Ardealŭ și în ținuturile Șcepușului. Ca causă de emigrare se dau împrejurările amintite. Istoricii scriu, că astfelŭ de emigrărĭ erau pe atuncĭ la ordinea đilei. Ér Sasii din causele menționate lăsându-șĭ țéra și casele, formândŭ ĕstŭ-modŭ óreșĭ cum o bejeniă, séu hórde micĭ orĭ mai marĭ, călĕtorindŭ și urmându-șĭ calea cerșindŭ din unŭ locŭ în altulŭ, acestea cete călĕtóre au vrutŭ sĕ se stabilescă acolo în Germania, în mai multe locurĭ, dér nu șĭ-au putatŭ căpĕta adăpostŭ. Ĕstŭ-modŭ emigranții din Flandria și Holandia cerură dela Sacsonia asilŭ și locuință, dér fiindŭ mare fómete și acolo, și încă tocmai atuncĭ, au rĕmasŭ drumului.

E probabilŭ, décă nu cumva sigurŭ, că cu aceste cete, luându-se alte cete nĕcăjite din Sacsonia, sĕ fi emigratŭ și pribegitŭ împreună.

Din tóte una, și una din tóte. Cetele din Holandia și Flandria au fostŭ conducĕtorii și primii provocătorĭ ai emigrațiunei și mai că credemŭ, că cetele ce se așeđară în loculŭ numitŭ Scepușŭ mai ântêiu, sĕ fi fostŭ cu adevĕratŭ *cete flandrice*, ér cetele transilvanice sĕ fi fostŭ *sacsonice* mestecate cu cete *olandice*. Și spre acésta ne confirmă și Schmitt, Archiepiscopulŭ din Strigoniu, cu alțĭ istoricĭ bunĭ, carĭ đicŭ, că aceste cete au venitŭ din Flandria și pe atuncĭ se numiau și *Flamanđĭ* (veđĭ Horváth Mihály; Katona, Hist. critic. III p. 552).

Așa póte sĕ și fiă; noi însĕ aci în Transilvania îi cunóscemŭ sub numele de *„Sasĭ"*. La noi este pănă ađĭ unŭ cuvêntŭ *„Flondler"* și altulŭ *„Hondler"* ce se derivă dela: Flander și Olander. In orĭ-ce casŭ, Sasii din Transilvania suntŭ cea mai mare parte din Sacsonia, cum îi arată și cuvêntulŭ „Sasŭ".

(Va urma.)

i-s'a datŭ în fața adunărei pentru progresulŭ ce a făcutŭ cu elevele șcólei poporale române din Hotoanŭ în lucrulŭ de mână.

Cu espirarea terminului activității comitetului Reuniunei de trei anĭ, membrii aceluia și-au depusŭ mandatulŭ în mânile adunărei Reuniunei, după-ce mai întâiu s'a absolvatŭ de responsabilitate atâtŭ d-na casieră Emilia Popŭ n. Marcușiu pentru esemplara conducere a rațiunilorŭ cassei, câtŭ și celelalte d-ne membre, și s'a formatŭ unŭ presidiu de onóre sub conducerea d-nei A. Mica pentru alegerea noilorŭ membri din presidiu și comitetŭ.

Cu învoire generală s'a compusŭ noulŭ presidiu și comitetŭ, totŭ numai din membrii cei vechĭ, carĭ posedŭ deplina încredere a adunărei primindŭ unŭ frumosŭ votŭ de încredere secretarulŭ, d-lŭ Andreiu Cosma, care sub cuvêntulŭ afacerilorŭ grele și a unorŭ greutățĭ, ce întimpină în acestŭ oficiu, voia a se retrage, dér îndemnatŭ de Rvsd. d-nŭ Vicariu A. Barboloviciu și proclamatŭ cu unanimitate de adunare, primì și Domnia Sa de nou acestŭ oficiu.

După ridicarea adunărilorŭ s'a ținutŭ prândulŭ comunŭ în cortulŭ spațiosŭ ridicatŭ în curtea d-lui Andreiu Cosma, unde se conduse ospetarŭ pe garanțiă de 150 persóne, la mésă însĕ întrunindu-se mai la 300 persóne, la începutŭ era și puțină confusiune, până când veni într'ajutorŭ tineretulŭ, când apoi după putință se restabilì ordinea servițiului.

Șirulŭ toastelorŭ l'a începutŭ Rvds. d-nŭ Alimpiu Barbalovicĭ, pentru Maestatea Sa; Dr. Vasiliu Lucaciu pentru președintele „Associațiunei trans." d-lŭ Georgiu Barițiu, d-lŭ Popŭ Georgiu arătă proporțiunea dintre cultura vechiă și nouă românéscă, Gavrilŭ Lazărŭ de Porcărescĭ pentru femeiă ca salvatórea indivi̦dilorŭ și națiunilorŭ, d-lŭ Andreiu Cosma pentru „Associaț. Trans", Alecsiu Berinde pentru cultura țĕranului românŭ, Vasiliu Leșianu arătă stadiulŭ femeei în evulŭ vechiu, mediu și presinte, dascălulŭ V. Olteanu pentru literatura română tradițională și scrisă; Lazarŭ Iernea, preotŭ românŭ din părțile Niradonului, despre simțulŭ de cultivare națională pe la dênșii ca la poporŭ de pe confinii locuite de Românĭ, și altele mai multe în carĭ s'au atinsŭ cu multă însuflețire și meritele singuraticilorŭ în cestiunile de cultură și înaintarea si deșteptarea spirituală și materială a poporului românŭ.

Séra la 9 óre s'a începutŭ petrecerea de véră, premérsă nu de piesa teatrală, cum se intenționase și se publicase în învitațiune, ci de unŭ concertŭ, ce comitetulŭ arangiatorŭ aflà a fi mai corĕspun̦dĕtorŭ solemnității di̦lei. D-șóra Laura Lemeni a peroratŭ cu precisiune și bună oratoriă poesia: „Către poporulŭ Românŭ", d-lŭ Victorŭ Cherebețiu, studentŭ, a esecutatŭ escelentŭ pe violină: Somnambula dela Singelée acompaniatŭ pe forte-pianŭ cu multă desteritate și cunoscință de artă prin d-șóra Aurelia Cosma. Totŭ așa cu mare perfecțiune a jucatŭ pe forte-pianŭ d-șóra Laura Popŭ din Cehulŭ Silvaniei: Potpori, și o doină românéscă. Iuliu Moldovanŭ, teologŭ abs., a peroratŭ cu mare efectŭ poesia: Jidovulŭ rĕtăcitorŭ, de Georgiu Țeranŭ; în fine, Pavelŭ Balintŭ, elevŭ alŭ șcólei poporale din Supurŭ, a peroratŭ corectŭ poesia: Frații Iderĭ, de V. Alecsandri; ér corulŭ școlarilorŭ și tineretului din comună, sub conducerea învĕțătorului localŭ Mihaiu Bobișiu, a intonatŭ cu o melodiă și artă, ce ar face onóre orĭ cărui corŭ figuralŭ, poesiele: „Stéua nopții" și eră „Ve̦dĭ rondunelele se ducŭ".

Nu cu mai puținŭ efectŭ și precesiune a cântatŭ acestŭ corŭ și sub durata prân̦dului comunŭ poesiele: Deșteptă-te Române, Tricolorulŭ Românŭ; Unde eștĭ; Latina ginte; Trecerea Dunărei; Am rĕmasŭ; Peneșŭ Curcanulŭ; Mulțĭ anĭ. Admirațiunea și laudele pentru perfecționarea lorŭ în cântulŭ naționalŭ, erau generale.

După concertŭ a urmatŭ petrecerea, care la începutŭ era puținŭ animată, din causă, că musicanții din Șomcuta, condușĭ de Presidiulŭ comitetului arangiatorŭ, nu s'au presentatŭ, când însĕ musica mai debilă se schimbà la me̦dulŭ nopții cu cea chiămată prin firulŭ telegraficŭ dela Zelau, vioiciunea tineretului se potențà și urmà petrecerea până în di̦ua albă cu multă însuflețire.

Venitulŭ petrecerei trece peste 200 fl.

Ținŭ demnŭ a aminti, că din numĕrosulŭ comitetŭ arangiatorŭ, partea cea mai grea și obositóre a arangiărei au îndeplinit'o d-nii: Ioanŭ Lengielŭ, teologŭ absolutŭ, Mihaiu Bohățelŭ tinĕrŭ posesorŭ din locŭ, Augustinŭ Osianŭ, preotŭ, și stimata familiă a d-lui A. Cosma.

Folósele, ce rouréză în mii de direcțiunĭ instituțiunile nóstre culturalĭ, nu se potŭ descrie, viitorulŭ le va arăta.

A. Vicașiu.

Dobu, 12 Augustŭ 1890.

Astădĭ s'a ținutŭ adunarea generală a *Reuniunei învĕțătorilorŭ românĭ gr. cat. din Archidiaconatulŭ Sătmarului.*

După celebrarea S-tei liturgii, corpulŭ didacticŭ, în numĕrŭ aprópe de 40, dimpreună cu óspeții iubitorĭ de sciință și progresŭ, s'au adunatŭ în șcólă — sala pregătită pentru ședință — unde M. O. D. președinte, vredniculŭ protopopŭ *G. Lazarŭ*, printr'o cuvêntare plină de accente scientifice și bine acomodată pentru scopulŭ adunărei, făcêndŭ o recensiune esactă despre pașii civilisațiunei moderne, îndemnândŭ poporulŭ de fața la progresŭ, la muncă, la industriă casnică de giteie, de corfe de losa etc. declară ședința generală de deschisă, procedêndu-se la esecutarea programului.

Cetindu-se sumarulŭ activității comitetului centralŭ prin notarŭ, e evidentŭ, că reuniunea, ale cărei statute abia acum s'au aprobatŭ, progreséză cu pașĭ sigurĭ spre scopulŭ celŭ mărețŭ, prin intrunirĭ tractualĭ, prin cetirea de disertațiunĭ didactice.

Inceputulŭ e greu, starea materială modestă, în fașă.

Cursulŭ ședinței a decursŭ în cea mai bună ordine, desbătêndu-se cestiunĭ interesante din sfera învĕțămêntului, cestiunĭ pedagogice etc.

Corpulŭ învĕțătorescŭ a fostŭ bine representatŭ. Din preoțime au luatŭ parte cu multă interesare R. D. Ciriacŭ Barbulŭ, vicarŭ; M. O. D. G. Lazarŭ, protopopŭ; Cl. D. Vasiliu Lucaciu, parochulŭ Șișeștilorŭ, I. Marchisŭ, parochulŭ loc., V. Leșianŭ, parochulŭ Simiclăușului, Lud. Marcușŭ, preotulŭ Mădărașului, I. Ajadi, preotulŭ Domahidei, mai mulțĭ teologĭ și poporŭ multŭ, atâtŭ din comună, câtŭ și din comunele vecine.

Nu se póte trece cu vederea indolența preoților vecinĭ și din apropiere, carĭ nicĭ decâtŭ n'au luatŭ parte la acéstă adunare interesantă.

După ședință tótă adunarea s'a întrunitŭ la mésa comună, unde au toastatŭ M. O. D. G. Lazarŭ, protopopŭ, V. Leșianŭ, G. Pteancu înv., și V. Lucaciu.

Caius.

Manevrele armatei rusescĭ.

Manevrele armatei rusescĭ, ce se vorŭ ține între Petersburgŭ și Narva, vorŭ începe la 18 Augustŭ sub comanda directă a marelui duce Vladimirŭ. Corpulŭ de armată dela vestŭ va tăbărĭ pe țĕrmŭ prin sînulŭ dela Narva și contândŭ pe ajutorulŭ flotei, va înainta spre Petersburgŭ, care va fi apĕratŭ de corpulŭ de armată dela ostŭ, comandatŭ de generalulŭ Danilov. Corpurile de armată, ce vorŭ lua parte la manevre, vorŭ fi provĕ̦dute cu balóne. Pe timpulŭ esercițiilorŭ fiă-care ostașŭ din regimentele de pedestrime va primi câte 120 cartușe, ér cei dela cavaleriă câte 50—60 cartușe de pușcă și câte 50 de cartușe de revolverŭ. Pe timpulŭ manevrelorŭ linia ferată dela Balta va fi pusă sub conducere militară.

La începerea operațiunilorŭ și la terminarea lorŭ va da signalulŭ însușĭ Țarulŭ. Comandele corpurilorŭ militare potŭ dispune liberŭ de operațiunile trupelorŭ și numai la operațiunile de nópte vorŭ avé lipsă de aprobarea supremului comandantŭ Vladimir.

Juriulŭ va fi compusŭ la corpulŭ de armată de vestŭ din generalii Leer, Ljuboviczi, Launier și de câțĭ-va colonelĭ; ér la corpulŭ de armată de ostŭ din generalii Rhebeser, Balkanov, Bobrikov și mai mulțĭ colonelĭ. Țarulŭ și împĕratulŭ Vilhelm petrecŭ la corpulŭ de armată de vestŭ, care atacă.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Tinerimea română din jurulŭ Șintereagului la 13 Iulie st. n. a arangiatŭ o petrecere de véră în comuna Șintereagŭ (comit. Solnoc-Dobêca) în favorulŭ fondului bisericei și scólei gr. cat. din locŭ.

Venitulŭ curatŭ alŭ acestei petrecerĭ este de 17 fl. carĭ s'au adausŭ la fondulŭ amintitŭ. Oferte marinimóse prin poștă amŭ primitŭ dela următorii domnĭ: Gregoriu Pușcariu, protopopŭ 1 fl.; Simeonŭ Moldovanŭ, învĕțătorŭ 1 fl.

In séra petrecerei la casă au suprasolvitŭ următorii d-nĭ: Dr. Haller Rezsö, prof. de universitate 10 fl.; Pavelŭ Chita, preotŭ 3 fl.; Eliă Iuga, preotŭ 1 fl.; Ioanŭ Gheleanu, agronomŭ 60 cr.; Ioanŭ Popŭ, subjude cercualŭ 30 cr.; Karacsonyi Antal, comerciantŭ 20 cr.; Iuliu Belciugŭ, învĕțătorŭ 20 cr.; Floria Popŭ din Selagiu 20 cr.; Ioanŭ Popŭ, învĕțătorŭ pens. 20 cr.; Valeriu Deacŭ, studentŭ 20 cr.; Ioanŭ Sângeorzanŭ, prop. 20 cr.

Acestorŭ Domnĭ marinimoșĭ, cum și celorlalțĭ Domnĭ, carĭ au participatŭ, pentru sprijinulŭ materialŭ adusŭ scopului acelei petrecerĭ, și pe acéstă cale le esprimămŭ sincerile nóstre mulțămirĭ.

Comitetulŭ arangiatorŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS."

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Pesta, 14 Augustŭ. Regele României și prințulŭ de corónă au sositŭ aci plecândŭ imediatŭ la Ischl.—Derîmându-se o d̦idire nouă în Feldgasse, au fostŭ ucișĭ doi lucrătorĭ și rănițĭ optŭ.

Cracovia, 14 Augustŭ. In suburbiulŭ Mamierz s'a dĕrîmatŭ o d̦idire nouă; e unŭ mortŭ și șépte rănițĭ.

Cairo, 14 Augustŭ. Erĭ s'au bolnăvitŭ de coleră în Djeddah 45, în Mekka 83 ómenĭ.

DIVERSE.

Celeritatea trenurilorŭ. S'a d̦isŭ de multe-orĭ, că cele mai accelerate trenurĭ suntŭ cele din America. Acésta însĕ, precum se constată acum, nu este adevĕratŭ, pentru-că trenurile englese suntŭ cele mai accelerate. Cu trenurile accelerate ale vre-o 20 societățĭ mai însemnate de drumŭ de ferŭ din Anglia se potŭ percurge pe oră 72 km., décă se socotesce însĕ întârd̦iarea de pe la gărĭ, se póte pune cam 67 km. pe oră. Mai repede însĕ circulă trenulŭ pe linia Greath-Northern (London — Edinburg), care percurge pe oră chiar până la 76 km. Anglesii s'au convinsŭ, după esperiențele câștigate în anii din urmă, că nu aduce așa mare folosŭ celeritatea trenurilorŭ, câtŭ mai vîrtosŭ înmulțirea trenurilorŭ accelerate. Pe când înainte de asta pe liniile cele lungĭ abia circulau 2—3 trenurĭ accelerate, pe atuncĭ astăd̦ĭ cea mai mare parte a trenurilorŭ de persóne suntŭ accelerate, și încă avêndŭ vagóne și de cl. III. Trenurile accelerate, ale societăților de drumŭ de ferŭ din Anglia percurgŭ pe d̦i în totalŭ o cale de vre-o 100,00 km. In Francia abia se află vre-o 4 linii în carĭ trenulŭ acceleratŭ sĕ pótă percurge câte 66—69 km. pe oră; în Germania numai pe linia Berlinŭ-Hamburgŭ se percurgŭ câte $65^1/_2$ km. și Berlinŭ — Köln câte 67 km. pe oră. In celelalte state ale Europei nu s află unŭ singurŭ trenŭ, a căruia celeritate sĕ se pótă socoti mai mare, decâtŭ pe jumĕtate, ca a celorŭ din Anglia. In statele unite celeritatea mediă a trenurilorŭ accelerate se póte socoti cu 67 km. pe oră, socotindu-se aci și timpulŭ petrecutŭ la gărĭ.

Necrologŭ.

Subscrișii, cuprinșĭ de cea mai adêncă durere, aducŭ la cunoscința tuturorŭ consângenilorŭ, amicilorŭ și cunoscuților trista și durerósa scire, că scumpa și neuitata lorŭ fică **Veturia,** în urma unui morbŭ greu de aprindere de creerĭ, în etate de 7 anĭ și 4 lunĭ, astăd̦ĭ la 9 óre a. m. 'șĭ-a datŭ blândulŭ sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmășițele pământescĭ se vorŭ așed̦a în 13 Augustŭ st. n. în cimiterulŭ bisericei gr. or. din locŭ la órele 4 post-meridiane spre repausŭ eternŭ.

Orăștiă, în 12 Augustŭ st. n. 1890,
Samuilŭ Popŭ, advocatŭ, ca tată,
Anna Popŭ n. Cazanŭ, ca mamă, Roma.
Brutusŭ și Coriolanŭ, ca frațĭ, Eva Cazanŭ, ca bună.

PROCESULU DE PRESSĂ

alŭ

„GAZETEI TRANSILVANIEI."

Clușiu, 14 Augustŭ (2 óre 50 minute). Juriulŭ s'a constituitŭ la $11^3/_4$ óre înainte de améd̦ĭ. Publicŭ fórte numerosŭ umple sala de pertractare și coridórele. *S'au adunatŭ Românĭ din mai tóte părțile.*

După cetirea actului de acusațiune, acusații, fiindŭ întrebațĭ décă facŭ vre-o observare față de procedura juridică, *Traianŭ H. Popŭ* cere sĕ se constate, décă jurații sciu séu nu românesce, vrêndŭ a se apĕra în limba română.

Dr. Aurelŭ Mureșianu, într'unŭ discursŭ plinŭ de argumente nimicitóre pentru procedura urmată, declară, că *dênsulŭ este* **acusatŭ împĕrătescŭ în regatulŭ constituționalŭ ungarŭ** *pe basa „osztrák császári patent"* (patentei împĕrătescĭ austriace), *ér autorulŭ articulilorŭ este* **acusatŭ regescŭ.** (Consternațiune și ilaritate.) In numele libertății și egalei îndreptățirĭ cere și pretinde sĕ fiă judecatŭ în cunoscință de causă, ceea ce numai așa se póte întêmpla, décă jurații posedŭ perfectŭ cunoscința limbei lui.

Apĕrătorulŭ *Iosifŭ Romanŭ* cere sĕ se acludă și sĕ se cetéscă numĕrulŭ din „Budapester Tagblatt", căcĭ din elŭ șĭ-a luat originea articululŭ încriminatŭ, adăugênd că, décă a d̦isŭ așa ceva și nu-lŭ trage nimenea la rĕspundere pe br. Ivor Kaas, atuncĭ nicĭ pe acusațĭ nu-i póte trage la rĕspundere pentru acésta.

Pertractarea se suspendă pentru o jumătate de óră, fiindŭ órele $1^1/_2$. Póte că la 6 óre se va termina.

Din causa procesului de pressă amŭ amânatŭ tipărirea d̦iarului până la órele $8^1/_2$ séra, așteptândŭ telegrame nouĕ. Până la aceea óră însĕ nu nĭ-a mai sositŭ nicĭ o telegramă. Vomŭ da decĭ amĕrunte în numĕrulŭ de mâne. — ***Red.***

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Augustŭ st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4%	101.75
Renta de hârtiă 5%	99.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ	114.—
dto argintŭ	98.—
Renta de hârtiă austriacă	88.30
Renta de argintŭ austriacă	89.15
Renta de aurŭ austriacă	108.65
Losurĭ din 1860	139.75
Acțiunile băncei austro-ungare	981.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	358.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	308.10
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.45
Napoleon-d'orĭ	$9.14^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	56.32
Londra 10 Livres sterlinge	115.35

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 14 Augustŭ st. n. 1890.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.09	Vênd.	9.13
Argintŭ românescŭ -	„	9.05	„	9.18
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.11	„	9.14
Lire turcescĭ - - -	„	10 35	„	10.40
Imperialĭ - - - -	„	9.33	„	9.38
Galbinĭ .	„	5.35	„	5.40
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	136. -	„	137.—
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

No. 9049—1890. 402,3—2

PUBLICAŢIUNE

Pe temeiulŭ planului şi preliminarului aprobatŭ de Înaltulŭ ministeriu reg. ung. de interne prin ordinaţiunea din 10 Iulie a. c. Nru $\frac{39,432}{IV\text{-}a}$ se predă pe cale scripturistică de oferte mai puţinŭ ofe-rentului clădirea unui pavilionŭ isolatorŭ pentru bóle de infecţiune în spitalulŭ civilŭ braşoveanŭ.

Preliminarulŭ conţine suma de 10,183 fl. 49 cr., pertractarea de oferte se va ţinè *Joi în 28 Augustŭ a. c.* înainte de prândŭ la 11 óre în oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ.

Amatorii au de a'şĭ aşterne la amintitulŭ oficiolatŭ până la diua şi óra amintită ofertele provĕdute cu vadiu de 5% din preliminarŭ. Vadiulŭ acesta are sĕ fiă séu în parale gata séu în hârtii de preţŭ.

Planulŭ, preliminarulŭ de spese, precum şi condiţiunile de oferte şi clăditŭ se află în decursulŭ órelorŭ oficióse la oficiolatulŭ economicŭ spre esaminare din partea fiecărui.

Braşovŭ, 2 Augustŭ 1890.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

No. 3020—1890. 405,3—1

I.

ESCRIERE DE CONCURSŬ.

Cu terminulŭ de 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ pentru 7 stipendie *din fundaţiunea fericitului Archiepiscopŭ şi Metropolitŭ Alesandru Sterca-Şiuluţiŭ*, şi anume:

Pentru *douĕ stipendie de câte 400 fl. v. a.* usuate de Amosŭ Frâncu, care a obţinutŭ luarea de doctorŭ în drepturĭ, şi Alesandru Popa, care a depusŭ doctoratulŭ din medicina universală;

pentru *unŭ stipendiu de 200 fl. v. a.* usuatŭ de juristulŭ Silviu Stanciu, care a repausatŭ;

pentru *trei stipendie de câte 100 fl. v. a.*, dintre carĭ unulŭ usuatŭ de juristulŭ Teofilŭ Ciortea, care a muritŭ, altulŭ de cadetulŭ Severŭ Trifanŭ, care nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în decursulŭ anului şcolasticŭ espiratŭ, şi alŭ treilea de gimnasistulŭ Emiliu Aranyosi, care a obţinutŭ calculŭ nesuficientŭ din studie la finea anului şcolasticŭ espiratŭ;

pentru *unŭ stipendiu de 60 fl. v. a.* usuatŭ de gimnasistulŭ Camilŭ P. de Harşianu şi dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că nu a produsŭ atestatŭ despre progresulŭ făcutŭ în decursulŭ anului şcolasticŭ espiratŭ.

Doritorii de a obţinè vre unulŭ din stipendiele de mai susŭ au sĕ întrunéscă următórele condiţiunĭ:

a) că suntŭ Românĭ gr. cat. miserĭ născuţĭ în Transilvania;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studie calculŭ *de eminenţe*;

c) că suntŭ ascultătorĭ de medicină, de drepturĭ, orĭ şi la altă facultate, academiă orĭ gimnasiu;

d) dintre concurenţĭ vorŭ avè preferinţă, carĭ vorŭ putè dovedi, că suntŭ consângenĭ cu piulŭ fundatorŭ;

e) concurenţii sĕ producă şi sĕ alăture la cererile lorŭ: *testimonie şcolastice în copie autentice, şi nu în origine*, atestatŭ de consângenitate—décă sunt consângenĭ cu fundatorulŭ,—carte de botezŭ, testimoniu medicalŭ, atestatŭ de paupertate, *şi se numéscă espresŭ institutulŭ*, la care şi unde vorŭ sĕ continue studiele academice orĭ gimnasiale.

Cererile concursuale astfelŭ adjustate sĕ le subşternă la subsemnatulŭ Consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

II.

ESCRIERE DE CONCURSŬ.

Cu terminulŭ de 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ *la douĕ stipendie de câte 40 fl. v. a. din fundaţiunea fericitului canonicŭ Constantinŭ Alutanŭ*, dechiarate de vacante din causă, că şcolarii Iuliu Chitulŭ şi Ioanŭ Anca, carĭ le-au folositŭ în anul trecutŭ, nu s'au legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în acelŭ anŭ.

Doritorii de a obţinè vre-unulŭ dintre stipendiele de mai susŭ, vorŭ avè de a'şĭ instrui suplicele conformŭ condiţiunilorŭ indigitate în escrierea de concursŭ pentru stipendiele şuluţiane, şi a-le aşterne Consistoriului subsemnatŭ până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

III.

ESCRIERE DE CONCURSŬ.

Cu terminulŭ de 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ pentru unŭ stipendiu de *22 fl. 50 cr. v. a. din fundaţiunea fericitului canonicŭ Ioanŭ Chirilă*, devenitŭ vacantŭ din causă, că şcolariulŭ Samoilă Spineanu, care l'a folositŭ în anulŭ trecutŭ, nu s'a legitimatŭ la finea acelui anŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie.

Doritorii de a obţinè stipendiulŭ de mai susŭ, vorŭ avè de a'şĭ instrui suplicele conformŭ condiţiunilorŭ indigetate în escrierea de concursŭ pentru stipendiele şuluţiane, şi a le aşterne subsemnatului consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ accele-ratŭ	Tren de per-sóne	Tren de per-sóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbeu			7.11	6.28
Nădăşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 36	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ accele-ratŭ.	Tren de per-sóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighişóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.59
Copşa mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7 22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşŭ	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghirişŭ	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5.11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	Trenŭ omnibus 2.20	4.10	5.50
Glogovaţŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulişŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6 52
Conop		5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasada		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegu	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn
Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. d. p.	Tr. omn
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budatelecŭ	4.50
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.